

МЕДІАЦІЯ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA ДOCУДOBA ПPOЦEДУPA: перспектива запровадження у цивільних та господарських спорах

Луїза Романадзе
Світлана Сергєєва

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОПИТУВАННЯ: 406 респондентів з усіх регіонів України

28%
М.Київ та Київська обл.

22%
Одеська обл.

17%
Вінницька обл.

5,5%
Харківська обл.

4%
Львівська обл.

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

Якісний склад респондентів:

адвокати

27%

судді та
працівники судів

25%

працівники
системи БПД

19%

юристи

11%

науковці

8%

ПРОФЕСІЙНИЙ ДОСВІД:

38% від 5 до 15 років

36% понад 15 років

21% до 5 років

5% без досвіду

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

Чи були серед респондентів медіатори?

71% не є медіаторами

16% мають відповідну підготовку, але не практикують

11% практикуючі медіатори

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

«4.1.5. Щодо розвитку альтернативного (позасудового) та досудового врегулювання спорів: встановлення для окремих, визначених законом, категорій справ обов'язкового досудового порядку врегулювання спорів з використанням медіації та інших практик.»

*Указ Президента України №231/2021 “Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки”
від 11 червня 2021 року*

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

ІНІЦІАЦІЯ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ

Добровільна основа			Обов'язкова основа	
ініціювання однією або обома сторонами	рекомендація посадової особи	медіаційне застереження	обов'язкові інформаційно-оціночні зустрічі з медіатором	направлення суддею на медіацію
існує та є основним способом ініціації.	існує в окремих регіонах та органах в рамках надання медіації як соціальної послуги та у рамках різноманітних проектів, що реалізуються за участю громадських організацій (ЦСССДМ, ССД, пілотні суди, тощо)	існує, але випадки включення медіаційного застереження у договори є поодинокими. Процесуальне законодавство не містить підстави для залишення позову без розгляду у разі не виконаної домовленості сторін про вирішення спору шляхом медіації (на відміну від міжнародного комерційного арбітражу та третейського суду)	не існує	не існує

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

ОБОВ'ЯЗКОВА ІНФОРМАЦІЙНО-ОЦІНОЧНА ЗУСТРІЧ З МЕДІАТОРОМ (ІОЗМ) ЯК ПЕРЕДУМОВА ІНІЦІЮВАННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЧИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ ПО СУТІ

Мета запровадження ІОЗМ:

- інформування про медіацію, її особливості, роль медіатора тощо
- оцінка доцільності застосування медіації

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAMO-JUSTICE

ОБОВ'ЯЗКОВА ПЕРША ЗУСТРІЧ З МЕДІАТОРОМ

НЕ Є ПОРУШЕННЯМ

**ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО ПРИНЦИПУ МЕДІАЦІЇ -
ДОБРОВІЛЬНОСТІ !**

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

Яким є ставлення до запровадження ОІЗМ?

(0 – недоцільно, 3 – без цього медіація не отримає розвитку)

0	1	2	3
8%	13%	34%	45%

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

МОЖЛИВІ РИЗИКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ОІЗМ:

- затягування часу сторонами;
- недоступність для вразливих та малозабезпечених категорій населення;
- відсутність територіально доступних та придатних місць для проведення таких зустрічей;
- недостатня кількість медіаторів;
- відсутність механізму оплати послуг медіатора

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

Запорука успіху запровадження ІОЗМ - **поступовість та баланс** між добровільною та примусовою основою

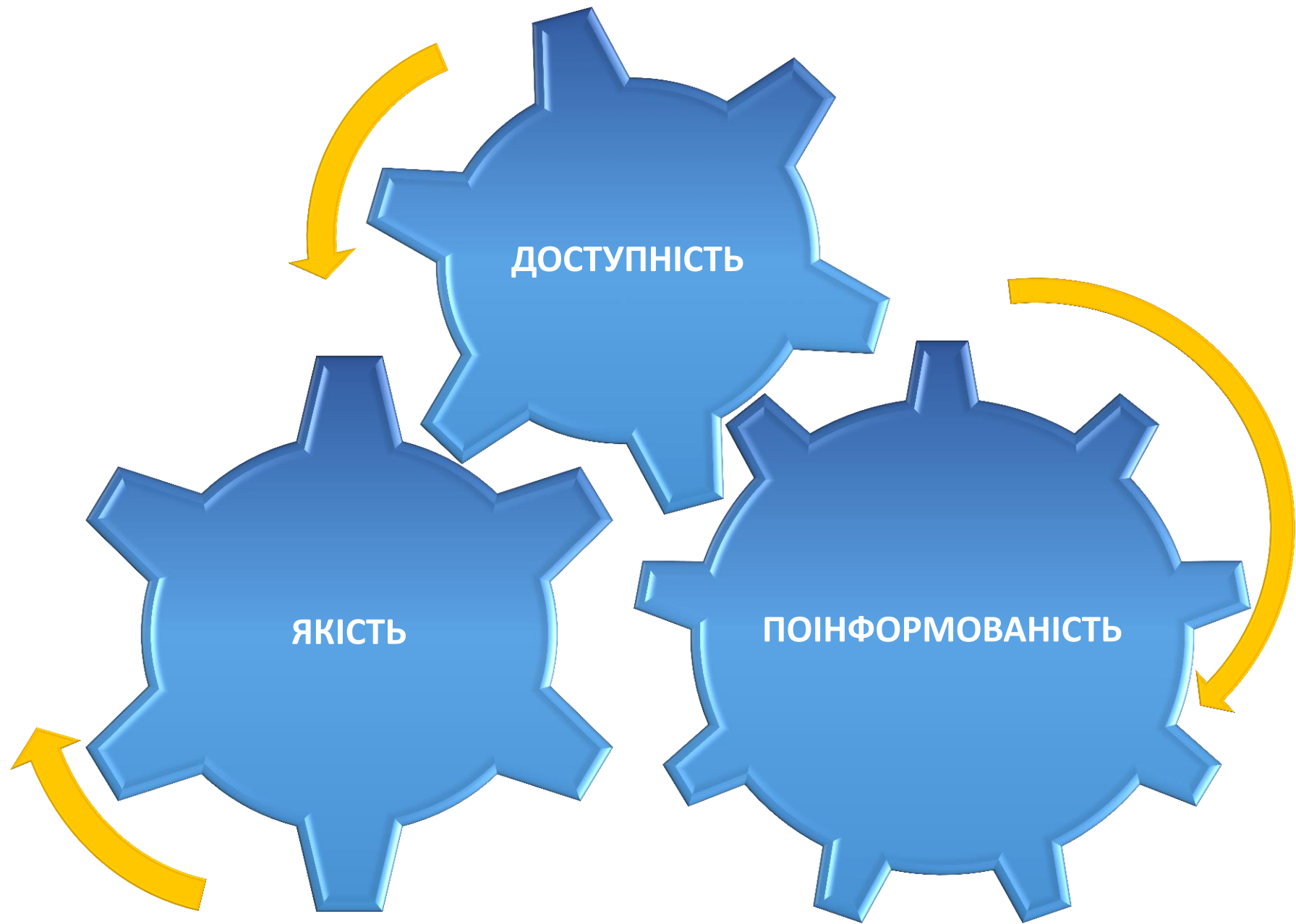

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

ПРИ
ЗАПРОВАДЖЕННІ
ІОЗМ
ВАЖЛИВО
ЗАБЕЗПЕЧИТИ

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

ПОСТУПОВІСТЬ:

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

БАЛАНС МІЖ ДОБРОВІЛЬНОЮ ТА ПРИМУСОВОЮ ОСНОВОЮ

I ЕТАП. ПРИМУСОВА ОСНОВА:

- **цивільні спори, що виникають із сімейних відносин** (поділ майна подружжя; про стягнення аліментів; про визначення місця проживання дитини; про встановлення порядку участі батьків у вихованні та спілкуванні з дитиною; про надання дозволу на виїзд неповнолітньої дитини за межі України)
- **господарські спори, що виникають із корпоративних відносин** (про оскарження рішень загальних зборів учасників товариств, органів управління; про визнання недійсними установчих документів, внесення змін до них; пов'язані з діяльністю органів управління товариства; пов'язані з правами на акції, частку у статутному капіталі; про визнання недійсними господарських договорів, пов'язаних з реалізацією корпоративних прав)

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

БАЛАНС МІЖ ДОБРОВІЛЬНОЮ ТА ПРИМУСОВОЮ ОСНОВОЮ

I ЕТАП. ДОБРОВІЛЬНА ОСНОВА:

- цивільні та господарські **спори, що виникають із правочинів**, зокрема, договорів
- інші категорії цивільних та господарських спорів за **рекомендацією судді**

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

БАЛАНС МІЖ ДОБРОВІЛЬНОЮ ТА ПРИМУСОВОЮ ОСНОВОЮ

II ЕТАП.

- розширення переліку категорій спорів для примусової основи, наділення суддів правом направляти сторони судового провадження на ІОЗМ

ТРАЄКТОРІЯ РУХУ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД РЕЗУЛЬТАТІВ
ВСЕБІЧНОГО **АНАЛІЗУ ДОСВІДУ І ЕТАПУ** ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ОБОВ'ЯЗКОВИХ ІОЗМ

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAMO JUSTICE

ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Задля *мінімізації можливих ризиків* при запровадженні обов'язкових ІОЗМ потрібно завчасно подбати про:

- **територіальну доступність** ІОЗМ та медіації для громадян
- **фінансову доступність** ІОЗМ та медіації для вразливих верств населення (оплата послуг медіатора державою)
- наявність **інформаційних матеріалів** для сторін спору на інтернет-ресурсах та в приміщеннях органів влади
- **навчання** суддів, працівників суду та інших стейкхолдерів з питань інформування про медіацію
- наявність **достатньої кількості медіаторів** у всіх регіонах та населених пунктах України
- забезпечення **якості послуги медіації**

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- запровадження обов'язкових ІОЗМ має супроводжуватися **розробкою механізму забезпечення доступу до обов'язкових інформаційно-оціночних зустрічей з медіатором** (суди, БПД, соціальні служби), змінами до процесуальних кодексів та інших НПА. Законодавством мають бути *передбачені виключення з загальних вимог щодо обов'язкових ІОЗМ по певним категоріям спорів.*
- запровадження обов'язкових ІОЗМ має супроводжуватися потужною **інформаційною кампанією та навчанням для представників різних правових професій.**
- потрібно передбачити **фінансові стимули забезпечення участі сторін в ІОЗМ** (наприклад, покладення судових витрат на сторону, що ухилилася від відвідування обов'язкової ІОЗМ).
- окрему увагу має бути приділено питанню **ведення статистики** (збір даних щодо примирення та звернення до процедури врегулювання спору за участю суді, а також знеособлений облік щодо ІОЗМ (кількість рекомендацій від суду, кількість досягнутих домовленостей тощо).

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

ДЯКУЄМО!

This presentation was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of PRAVO-JUSTICE and do not necessarily reflect the views of the European Union.

PRAVO-JUSTICE